

**Česká školní inspekce
Olomoucký inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIM-874/11-M

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola a střední škola Šumperk
Sídlo:	Vyhlička 1, 787 01 Šumperk
IČ:	00 843 016
Identifikátor:	600 031 896
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Mgr. Jiřím Klaškou, ředitelem
Zřizovatel:	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana
Místo inspekční činnosti:	Vyhlička 1, 787 01 Šumperk
Termín inspekční činnosti:	13. – 15. září 2011

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost na základě podnětu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana (zřizovatele školského zařízení), dle ustanovení § 174 odst. 4 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zaměřená zejména na:

- hodnocení prevence rizikového chování dětí a žáků, realizace prevence, zajištění podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků školského zařízení, jejich ochrany před sociálně patologickými jevy
- hodnocení dodržování práv a povinností dětí umístěných v zařízení, systém hodnocení a ukládání opatření ve výchově

Aktuální stav školského zařízení

Právnícká osoba s názvem Výchovný ústav, dětský domov se školou, základní škola a střední škola, Šumperk, (dále také zařízení, subjekt, organizace), jejímž zřizovatelem je Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, 118 12 Praha 1 – Malá Strana, byla rozhodnutím Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy zapsána do rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. ledna 2005. Vykonává činnost základní školy – obor vzdělání 79-01-C/001 Základní škola (dobíhající obor) a 79-01-C/01 Základní škola (ZŠ), střední školy – obor vzdělávání 78-62-C/002 Praktická škola dvouletá (PrŠ), dětského domova se školou (DDS), výchovného ústavu (VÚ) a školní jídelny (ŠJ).

Školské zařízení poskytuje vzdělávání žákům se speciálními vzdělávacími potřebami (zdravotním postižením), zejména žákům s poruchami chování ve věku zpravidla od 12 do 18 let, u nichž byla nařízena ústavní výchova, uložena ochranná výchova nebo uloženo předběžné opatření. Ve školním roce 2011/2012 ke dni inspekční činnosti byly všechny evidované děti zařazeny do dětského domova se školou, žádné dítě nebylo zařazeno do výchovného ústavu.

V ZŠ se ve školním roce 2011/2012 v šesti třídách vzdělávají v 6. – 9. ročníku 24 žáci, z toho ve dvou třídách je výuka realizována dle ŠVP ZV – LMP (přílohy upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením) a ve čtyřech třídách dle ŠVP ZV. Cílová kapacita ZŠ je naplněna na 75 %. PrŠ dvouletá nebyla ve školním roce 2011/2012 otevřena.

Statutárním orgánem právnícké osoby je ředitel školského zařízení. Údaje zapsané ve zřizovací listině byly v souladu s údaji v rozhodnutí o zápisu školského zařízení do rejstříku škol a školských zařízení. Při školském zařízení byla s účinností od 1. ledna 2006 zřízena tříčlenná školská rada.

Pedagogický sbor školského zařízení tvoří celkem 38 pracovníků včetně ředitele, zástupce ředitele a vedoucího vychovatele, z toho 8 učitelů, 13 vychovatelů, 12 asistentů pedagoga, školní psychologka a etoped.

Právnícká osoba sídlila do 30. listopadu 2007 v Koutech nad Desnou. Ke změně sídla a tedy i názvu subjektu na VÚ, DDS, ZŠ a SŠ Šumperk došlo od 1. prosince 2007. Přesídlením do nového objektu se výrazně zlepšily psychohygienické, prostorové i materiálně-technické podmínky celého zařízení (budova školy, ubytovací trakt, startovací byty, tělocvična, posilovna a sauna). Kvalitní podmínky vzdělávání dotváří venkovní areál, který tvoří zejména multifunkční školní hřiště. Další kvalitativní změny v materiálním vybavení (zaměřené na ICT) budou s využitím finančních prostředků rozvojového programu EU – peníze školám řešeny v následném období.

Hodnocení prevence rizikového chování dětí a žáků, realizace prevence, zajištění podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a žáků školského zařízení, jejich ochrany před sociálně patologickými jevy

Základní postupy v oblasti ochrany zdraví a prevence rizikového chování dětí má zařízení jasně stanoveny, podmínky zajištění bezpečnosti dětí a žáků, jejich ochrany před rizikovým chováním a projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí, prevence v oblasti užívání návykových látek a záškoláctví byly definovány v povinné i další pedagogické dokumentaci.

Preventivní strategie rizikového chování dětí a žáků vychází z aktuálních doporučení a koncepčních dokumentů MŠMT. Kompetence a povinnosti školského zařízení v této oblasti byly delegovány na odborně kvalifikovanou učitelku a vychovatele (oba

absolvovali přípravu k výkonu specializovaných činností v souladu s ustanovením § 9 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků), kteří při své činnosti úzce spolupracují s vedením školského zařízení, sociální pracovníci, školní psychologkou, etopedem a ostatními pedagogickými pracovníky. Pozitivně lze hodnotit nastavený systém vzájemné informovanosti všech pedagogických pracovníků o případných projevech rizikového chování dětí a žáků, což vytváří vhodné předpoklady pro jednotné působení při jejich řešení, při přijímání a realizaci následných opatření. Prevence rizikového chování byla zakomponovaná do všech zásadních dokumentů zařízení (např. školních vzdělávacích programů, minimálního preventivního programu, programu proti šikanování, školního a vnitřního řádu zařízení, ročního a měsíčních plánů práce, týdenních programů výchovně vzdělávací činnosti), jednotlivá témata prevence byla jasně vymezena i pro jednotlivé věkové kategorie dětí a žáků.

V základní škole je v tomto směru preferována všeobecná prevence se zaměřením na získávání právního vědomí, poznatků z oblasti užívání a účinků návykových látek, šikanování, apod. Prevence je vhodně začleněna do jednotlivých vzdělávacích oblastí zejména do vyučovacích předmětů *Výchova ke zdraví*, *Výchova k občanství*, *Přírodopis* a *Chemie* včetně průřezových témat. V rámci využití disponibilní časové dotace byl zaveden předmět *Etika* se zaměřením na osobnostně sociální rozvoj žáků. Součástí výuky jsou besedy, přednášky, projekty, uplatňovány jsou interaktivní výukové metody. Z dalších prostředků prevence rizikového chování (specifické a indikované) jsou využívány pravidelné komunity ve škole i v dětském domově, individuální pohovory s dětmi, nabídka víkendové zájmové činnosti se zátěžovými programy, terapie realizované školní psychologkou (např. autogenní trénink, terapeutické rozhovory), důsledné vyžadování plnění povinností a stanovených pravidel, schránka důvěry, sledování klimatu ve škole i v dětském domově formou dotazníkových šetření, zvýšená kontrola včetně orientačního testování na přítomnost alkoholu a návykových látek. Prevence je úzce propojena se systémem hodnocení žáků školy i dětí dětského domova.

Přímá pedagogická činnost vychovatelů, která končí u všech rodinných skupin ve 21:00 hodin (večerka dětí) i organizace výuky v základní škole včetně trvalého zabezpečení dohledu nad žáky výrazně omezují možnost způsobení úrazu i výskyt rizikového chování dětí a žáků. Noční služba v dětském domově je zabezpečována vždy čtyřmi pedagogickými pracovníky.

Žáci základní školy byli na začátku školního roku vždy prokazatelně poučeni o dodržování zásad BOZ při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech, což bylo doloženo zápisy v třídních knihách. Rovněž děti dětského domova byly o dodržování zásad BOZ prokazatelně poučeny (viz zápisy ze vstupního pohovoru při přijetí do dětského domova a zápisy v denících rodinných skupin). Knihy úrazů i záznamy o školních úrazech byly v období posledních tří školních roků vedeny průkazným způsobem.

Prostřednictvím sociální pracovnice zařízení v oblasti rizikového chování úzce spolupracuje se zákonnými zástupci dětí, kurátory a státní zástupkyní.

Z pravidelného hodnocení účinnosti prevence rizikového chování dětí a žáků v zařízení vyplynulo, že ve školních letech 2009/2010, 2010/2011 byly řešeny případy slovní a fyzické agrese, a to nejen mezi dětmi, ale i vůči pedagogickým pracovníkům, případy šikanování, zneužívání internetu, ničení majetku zařízení a v souvislosti s útoky také zneužívání návykových látek. Z hlediska bezpečnosti a ochrany zdraví bylo kontrolou knihy úrazů zaznamenáno zvýšení počtu úrazů dětí a žáků způsobených úmyslně jinou osobou, případně sebepoškozováním. Všechny případy rizikového chování byly důsledně řešeny s využitím kázeňských opatření (škola) a opatření ve výchově (dětský domov), v závažnějších případech podáním trestního oznámení a umístěním dítě ve zdravotnických

zařízeních nebo diagnostickém ústavu. Příčiny byly pravidelně analyzovány na jednáních pedagogické rady a v rodinných skupinách. Dílčích úspěchů na základě přijatých opatření (např. odborná intervence školní psycholožky, vzájemná spolupráce všech pedagogických pracovníků, eliminace agrese v zárodku, zablokování přístupu ke stránkám www s nevhodným obsahem), bylo dosaženo ve snížení zneužívání internetu, poškozování majetku zařízení a ve snížení četnosti útěků.

Hodnocení dodržování práv a povinností dětí umístěných v zařízení, systém hodnocení a ukládání opatření ve výchově

Provoz zařízení (DDS) se řídí vnitřním řádem, organizačním řádem a aktuálním ročním plánem výchovně vzdělávací činnosti. Povinná dokumentace zařízení byla v kontrolovaném období (poslední tři školní roky) vedena v zákonném rozsahu, v souladu s ustanovením § 34 zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále zákon č. 109/2002 Sb.).

Při zpracování platné verze vnitřního řádu byla dodržena obsahová struktura dle přílohy (Vzorový vnitřní řád) definovaná v ustanovení § 16 vyhlášky č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních (dále vyhláška č. 438/2006 Sb.)

Ve vnitřním řádu byly v zákonném rozsahu deklarovány a taxativně vyjmenovány práva a povinnosti dětí. Všechny evidenčně zapsané děti byly se svými právy a povinnostmi prokazatelně seznámeny. Kontrolou povinné a další pedagogické dokumentace a rozhovorů s pedagogickými pracovníky a dětmi nebylo zjištěno, že by ve sledovaném období došlo ze strany organizace k porušování nebo nedodržování práv dětí. Všechny děti mají možnost se ke svým záležitostem a případným problémům vyjadřovat při individuálních pohovorech s ředitelem, jeho zástupcem, vedoucím vychovatelem, sociální pracovnící, etopedem a školní psycholožkou a v rámci rodinné skupiny pak při pravidelném skupinovém hodnocení. Hodnocení dětí je pravidelně realizováno každodenně a týdně v rámci rodinné skupiny a měsíčně v rámci komunitních setkání celého zařízení.

Opatření ve výchově byla v platném vnitřním řádu zařízení deklarována v zákonném rozsahu včetně specifikace systému hodnocení. Všechna opatření ve výchově (pozitivní i negativní) uložená dětem ve sledovaném období byla udělena v souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., v návaznosti na pravidelné hodnocení, vždy konkrétním dětem. Pro každé opatření ve výchově byl zpracován návrh a vydáno „Rozhodnutí ředitele“, které obsahovalo všechny potřebné náležitosti (jméno dítěte, datum, zdůvodnění, návrh opatření, kdo opatření ve výchově navrhl, seznámení a vyjádření dítěte, schválení ředitelem).

V souladu s ustanovením § 21 odst. 5 zákona č. 109/2002 Sb. a čl. 5.2. Vnitřního řádu (Systém hodnocení a opatření ve výchově) byla všechna uložená opatření ve výchově zaznamenávána do osobních spisů jednotlivých dětí.

Závěry, celkové hodnocení školy

Subjekt poskytuje dětem i žákům vzdělávání v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a školských zařízení.

Prostorové podmínky a materiálně-technické zázemí jsou na nadstandardní úrovni, vytvářejí vynikající předpoklady k realizaci výchovně vzdělávací činnosti dle školních vzdělávacích programů.

Podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy zajišťuje školské zařízení na standardní úrovni, v rámci prevence postupovalo zařízení ve sledovaném období v souladu se zpracovanou preventivní strategií, s vnitřním řádem a školním řádem, se školními vzdělávacími programy, se školským zákonem i se zákonem č. 109/2002 Sb. Dodržování pravidel BOZ a účinnosti prevence bylo pravidelně kontrolováno a vyhodnocováno.

Zařízení využívá vhodné formy a prostředky efektivní primární prevence včetně účinné spolupráce s příslušnými odbornými pracovišti, institucemi a orgány. Nastavenou preventivní strategií a činností školního poradenského pracoviště (pověření pedagogičtí pracovníci, etoped, sociální pracovníce a školní psychologka) se částečně daří eliminovat jevy rizikového chování dětí a žáků.

Práva a povinnosti dětí byly jasně deklarovány ve vnitřním řádu zařízení, porušování nebo nedodržování práv dětí nebylo zjištěno.

Realizovaný systém hodnocení dětí a žáků je funkční, pozitivně ovlivňuje a usměrňuje jejich chování a jednání.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 13 školského zákona může ředitel školy/školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Hálkova 20, 779 00 Olomouc, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.m@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Olomouckém inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Prostějově dne 23. září 2011

(razítko)

Mgr. Antonín Grulich, školní inspektor

Antonín Grulich v. r.

Mgr. Vojtěch Chromeček, školní inspektor

Vojtěch Chromeček v. r.

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Šumperku dne 26. září 2011

(razítko)

Mgr. Jiří Klaška, ředitel školské zařízení

Jiří Klaška v. r.

Připomínky ředitele školského zařízení

Připomínky nebyly podány.

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo

1. Zřizovací listina čj. 29 815/94-61 ze dne 20. prosince 1994 včetně všech dodatků a změn k datu inspekční činnosti
2. Rozhodnutí ve věci návrhu na zápis změny v údajích vedených v rejstříku škol a školských zařízení (změna místa poskytovaného vzdělávání nebo školských služeb) čj. 27 643/2007-21 ze dne 28. listopadu 2007
3. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání, zpracovaný podle RVP ZV a přílohy RVP ZV – LMP s motivačním názvem „Spolu, lépe a s úsměvem“ – platnost od 1. září 2007
4. Školní vzdělávací program pro výchovu a vzdělávání v zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy s motivačním názvem „Bez pravidel to nejde“ – platnost od 1. září 2008 včetně dodatku „Program proti šikanování“ ze dne 3. září 2009
5. Vnitřní řád (včetně systému hodnocení a opatření ve výchově) ze dne 1. září 2009
6. Výchovný deník – týdenní plány činnosti (týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti) 1. – 5. rodinné skupiny – školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
7. Roční plán práce VÚ, DDŠ, ZŠ a SŠ Šumperk (Roční plán výchovně vzdělávací činnosti) na školní roky 2010/2011 a 2011/2012
8. Měsíční plány práce – školní roky 2010/2011, 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
9. Knihy denní evidence (školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti)
10. Zápisy z jednání pedagogické rady (školní roky 2009/2010, 2010/2011)
11. Rozdělení dětí do rodinných skupin – školní roky 2009/2010, 2010/2011
12. Osobní dokumentaci dětí DDŠ včetně opatření ve výchově – školní roky 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
13. Programy rozvoje osobnosti dětí DDŠ – školní rok 2011/2012
14. Jmenovací dekret ředitele čj. 16 219/2003-26 ze dne 24. března 2003, včetně Potvrzení ve funkci ředitele čj. 25 599/2007-25 ze dne 2. listopadu 2007
15. Výkaz o ředitelství škol R 13-01 podle stavu k 30. září 2008, 2009, 2010
16. Výkaz o základní škole S 3-01 podle stavu k 30. září 2008, 2009, 2010
17. Výkaz o střední škole S 8-01 podle stavu k 30. září 2008, 2009, 2010
18. Výkaz o zařízení pro výkon ústavní-ochranné výchovy Z 14-01 podle stavu k 31. říjnu 2008, 2009, 2010
19. Výkaz o úrazovosti dětí a mládeže ve školách a školských zařízeních R 36-01 za školní roky 2007/2008, 2008/2009
20. Žádost o prošetření čj. 985/KI-2011 ze dne 6. června 2011
21. Plány zájmových útvarů (kroužků) – školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti (keramický, hudební, volejbalový, turistický, estetika bydlení)
22. Školní řád (včetně pravidel pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků)
23. Minimální preventivní program – školní roky 2009/2010, 2010/2011
24. Hodnocení rizikového chování (1. a 2. pololetí školního roku 2009/2010, a 1. a 2. pololetí školního roku 2010/2011)
25. Plán preventivního programu ve VÚ, DDŠ, ZŠ a SŠ Šumperk (KPPP) ve školním roce 2010/2011
26. Prevence zneužívání návykových látek – výchovné pohovory, školní rok 2010/2011

27. Prevence a přijatá opatření sociálně patologických jevů VÚ a DDŠS v Šumperku v průběhu školního roku 2010/2011 z pohledu psychologa
28. Třídní knihy všech tříd za školní roky 2009/2010, 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
29. Třídní výkazy a katalogové listy žáků – školní rok 2011/2012
30. Zápisy z pracovních porad (učitelé, vychovatelé) za školní roky 2009/2010, 2010/2011
31. Organizace vzdělávání – časový režim vyučovacích hodin a přestávek platný ve školním roce 2011/2012
32. Hodnocení školy – školní roky 2009/2010, 2010/2011
33. Personální dokumentace pedagogických pracovníků (doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání, psychologická vyšetření, osvědčení – certifikáty ze vzdělávacích akcí)
34. Osobní čísla zaměstnanců školy (seznam zaměstnanců s jejich osobními čísly)
35. Plány DVPP na školní rok 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012
36. Přehledy o účasti pedagogických pracovníků na akcích DVPP za školní roky 2008/2009, 2009/2010
37. Materiály z kontrolní a hospitační činnosti vedení školy (ředitel, zástupce ředitele) – školní roky 2009/2010, 2010/2011
38. Přehled mimoškolní činnosti (akce organizované školským zařízením) – školní rok 2010/2011
39. Školní časopis „Randal“ – školní roky 2009/2010, 2010/2011
40. Rozvrh vyučovacích hodin za školní rok 2010/2011 a rozvrh dozorů
41. Provozní řády učeben a prostor se zvýšeným rizikem úrazů (školní dílna, cvičná kuchyně, keramická dílna, tělocvična, venkovní hrací plocha, učebna PC)
42. Dokumentace dokladující poučení dětí a žáků o BOZ (seznámení se školním řádem, vnitřním řádem, s řády odborných učeben, s předpisy a směrnicemi k BOZP a PO, poučení o BOZ před školními akcemi, sportovními kurzy, pobyty v přírodě, školními výlety apod.) pro školní rok 2011/2012
43. Knihy úrazů dětí a žáků – školní roky 2009/2010, 2010/2011, 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
44. Zápisy z jednání pedagogické rady – školní roky 2010/2011 a 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
45. Zápisy z pracovních porad (vychovatelé) za školní roky 2010/2011, 2011/2012 ke dni inspekční činnosti
46. Organizace vzdělávání – časový režim vyučovacích hodin a přestávek platný ve školním roce 2011/2012
47. Výroční zprávy o činnosti školy za školní roky 2008/2009 ze dne 6. října 2009, 2009/2010 ze dne 8. října 2010
48. Plány práce školy na školní roky 2009/2010 ze dne 1. září 2009, 2010/2011 ze dne 1. září 2010
49. Učební plány školy na školní roky 2009/2010 a 2010/2011 (hodinové dotace v jednotlivých ročnících)
50. Seznam pracovníků včetně osobních čísel – školní rok 2011/2012
51. Mimoškolní činnosti základní školy speciální (akce organizované školou) – školní roky 2008/2009, 2009/2010 a 2010/2011 ke dni inspekční činnosti
52. Rozpis služeb (vychovatelé) – školní rok 2011/2012
53. Týdenní hodnocení (dětí) – od 15. března 2010 ke dni inspekční činnosti
54. Kniha útěků – od 17. září 2010
55. Rozbor útěků – září 2010 – 2011 (zpráva etopeda)
56. Příprava a realizace projektu „Drogy“ – školní rok 2010/2011

57. Kniha vycházek – od školního roku 2008/2009 k datu inspekční činnosti
58. Kniha škod (vandalismus) – vedena od 20. dubna 2010

Zpracoval

Mgr. Antonín Grulich, školní inspektor

Antonín Grulich v. r.

Převzal

V Šumperku dne 26. září 2011

Mgr. Jiří Klaška, ředitel školského zařízení

Jiří Klaška v. r.